

Bruksela, 30 kwietnia 2024 r.
(OR. en)

9094/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2008/0140(CNS)

ANTIDISCRIM 65
FREMP 204
GENDER 75
JAI 666
MI 428
SOC 299

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	8616/1/24 REV 1
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DYREKTYWY RADY w sprawie wprowadzania w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – <i>Deбата orientacyjna</i>

Delegacje otrzymują w załączeniu notę orientacyjną przygotowaną przez prezydencję z myślą o debacie orientacyjnej na powyższy temat na posiedzeniu Rady EPSCO 7 maja 2024 r.

Dyrektywa w sprawie równego traktowania (art. 19)*Debata orientacyjna*

Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn (art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej). W tym kontekście jednym z celów Unii jest zwalczanie dyskryminacji. W art. 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) upoważniono Radę do podejmowania środków niezbędnych w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną¹.

Obecne ramy prawne dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji na szczeblu Unii Europejskiej są fragmentaryczne. Chronią przed dyskryminacją w dziedzinie zatrudnienia ze wszystkich względów wymienionych w art. 19 TFUE, a mianowicie ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną². Poza obszarem zatrudnienia dyskryminacja jest jednak zakazana wyłącznie ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasę; na szczeblu UE nie istnieje ochrona przed dyskryminacją poza obszarem zatrudnienia ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientację seksualną³. Wzmocnione normy minimalne dotyczące organów ds. równości szybko przyczynią się do lepszego egzekwowania obowiązujących ram prawnych⁴.

¹ Ponadto art. 153 i 157 TFUE upoważniają Unię do działania w dziedzinie równości mężczyzn i kobiet w odniesieniu do ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy, w szczególności w odniesieniu do równości wynagrodzeń za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości.

² Zob. w szczególności: dyrektywy Rady 79/7/EWG, 2000/43/WE, 2000/78/WE, dyrektywa 2006/54/WE, dyrektywa (UE) 2019/1158, dyrektywa (UE) 2022/2381 i dyrektywa (UE) 2023/970.

³ Zob. w szczególności: dyrektywa 2000/43/WE i dyrektywa 2004/113/WE.

⁴ Zob. dyrektywy, które mają zostać przyjęte na podstawie wniosków COM(2022) 688 final i COM(2022) 689 final.

W ostatnim specjalnym badaniu Eurobarometr dotyczącym dyskryminacji respondenci zgłaszali powszechną dyskryminację w swoim kraju ze względu na religię lub światopogląd (42 %), niepełnosprawność (49 %), wiek (45 %) lub orientację seksualną (54 %)⁵. Około jedna piąta (21 %) respondentów zgłosiła, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy osobiście czuła się dyskryminowana lub doświadczyła nękania. Przykłady obejmują dyskryminację osób w wieku 15–24 lat w kawiarniach, restauracjach, barach lub klubach nocnych (25 % respondentów) oraz przy uczęszczaniu do szkoły lub na zajęcia na uniwersytecie, lub rekrutacji do szkół lub na uniwersytety (21 %). Z drugiej strony emeryci zgłaszają dyskryminację w sklepach lub bankach (18 %) oraz w przypadku korzystania z usług opieki zdrowotnej lub zapotrzebowania na taką opiekę (17 %). Potwierdzają to dane zawarte w sprawozdaniu na temat praw podstawowych z 2018 r., wskazujące na szczególne wyzwania stojące przed osobami starszymi w zakresie równego traktowania⁶.

Zgodnie z danymi z 2019 r. przedstawionymi przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) dyskryminacja osób LGBT, w tym poza obszarem zatrudnienia, wzrosła w latach 2012–2019 (z 37 % do 43 %)⁷.

Około 25 % muzułmańskich respondentów badania EU-MIDIS II przeprowadzonego przez FRA twierdzi, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy doświadczyło dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne lub imigranckie, w tym religię lub przekonania religijne⁸. Około 21 % żydowskich respondentów w badaniu FRA z 2017 r. dotyczącym dyskryminacji i przestępstw z nienawiści wobec Żydów⁹ twierdzi, że doświadczyło dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd w co najmniej jednym obszarze ich codziennego życia w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie. Około 43 % osób z niepełnosprawnościami zgłasza trudności w korzystaniu z usług codziennych, takich jak zakupy spożywcze, bankowość, usługi pocztowe, podstawowa opieka zdrowotna i transport publiczny¹⁰.

⁵ Komisja Europejska, specjalne badanie Eurobarometr nr 535: Dyskryminacja w UE w 2023 r. (grudzień 2023 r.).

⁶ FRA (2018), *Shifting perceptions: Towards a rights-based approach to ageing* [„Zmiana postrzegania: w kierunku opartego na prawach człowieka podejścia do kwestii starzenia się”], Luksemburg, Urząd Publikacji.

⁷ *Equality in the EU 20 years from the initial implementation of the equality directives* [„Równość w UE 20 lat od pierwszego wdrożenia dyrektyw w sprawie równego traktowania”], FRA, kwiecień 2021 r.; FRA (2020), *EU-LGBTI Survey II* [„Badanie EU–LGBTI II”] – *A long way to go for LGBTI equality* [„Długa droga ku równości osób LGBTI”], Luksemburg, Urząd Publikacji, s. 10.

⁸ FRA (2017), *Second European Union Minorities and Discrimination Survey: Muslims – Selected Findings* [„Drugie badanie Unii Europejskiej na temat mniejszości i dyskryminacji: muzułmanie – wybrane ustalenia”], Luksemburg, Urząd Publikacji, s. 25.

⁹ FRA (2018), *Experiences and perceptions of antisemitism – Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU* [„Doświadczenia i postrzeganie antysemityzmu – Drugie badanie na temat dyskryminacji i przestępstw z nienawiści wobec Żydów w UE”], Luksemburg, Urząd Publikacji, s. 60.

¹⁰ FRA (2017), *From institutions to community living – Part III: Outcomes for persons with disabilities*, [„Od życia w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych do życia w społeczności, część III – skutki dla osób niepełnosprawnych”], Luksemburg: Urząd Publikacji.